

1746

9

n 43.

+

Dissectatio medica thesaurico practica de
doloze laterali spasmodico fladulento
Del. Dr. Dn. J. M. Martinez en 28 de

9

En. 1746
Non enim valde dubium est, immo po-
tius uxationum. effatum, promittentem
aliquam oppressam alicui vel publico dan-
di, quamvis enim debitum sit liberales,
se opprimerare vel quidem fideliter solven-
di, vel enim pudetatum, manendi: pro
ut dubio ut dedi huius fidem atque veram
nobilitissime Academię quaxatam dolozu la-
terali differentiam scribendi promixi, ne
in aliquo ex praeuigili defectibus cadam,
quod vero defector, em. extubet quidem iam
habet promissionem.

Quod praeter hoc dictu di-
flexendia, accedant alię dolozum lateraliu
species, quarum prima est, quę affa-
tibz Pleuram, ac Musculos intercostales
divellentibus ac quidem distendentibus sub
inde oriri dicuntur, auctor est Hippoc. Sect. 3.
Coac. prae. lectu. 79. ubi ita ait: Dolores circa
latus tenuiter consistentes in febribz citra No-
tas coctas, vanae sunt, si huiusmodi situm aver-
setur per side hypochondrium sublimi ha-
uerit. Huiusmodi dolores affatu quidem
aeri ventriculum obidente. ortum habe-
re, existimo. side ut alię malum aerari, et

sermone inuicibilibus pulmonibus, alij autem
p̄lo p̄cius a vaporibus eleuati aetho-
ria inferiori ventris laterales hoc do-
re surgere, surgereque in illi qui melanco-
lia, flatuosa seruntur circa mammae, ster-
num atque laterum dolore tenuiterque
consistendentes quij quidem quō frequentiores
codicillius vulgo dignoscuntur, ita saliter,
ut sub vera pleuritidis titulo pleurique
vendantur, ut eleganter Emulenus et
Hoffmannus variis locis aperunt. At vero
longe distantissimum est ab ea breuiter dicam.

Vulgo quidem medicorum, et vulgo
quidem hominum idem esse flatum autem
ac vapores seu exhalationes, et sub flatum
nomine exhalationes, et vapores quidem
comprehendit. Cum vera sint res finitimi-
me, nam vapores sunt effluvia humi-
da, beneuolū caloris soluta, frigore que
condensabilia, unde vapores Condensabi-
les, fuligo &c. diuidentur; quod ad exhalationes
attinet, ex sunt effluvia sicca caloris eleuata,
et frigore denique Condensabilia cum quibus
nullum vero commercium habent flatus;
siquidem vapores, ethaliter calore vere
solvantur, et frigore contrahuntur, denon-
turque; flatus quidem illis modo posunt.

Coëxerit seu aduic in Corpus uisibile, et
palpabile: unde frustra fiunt, qui spiritus
medici quippe fermentatione exhalantes
applicato alembico uolunt capere, qui cum
flatibus habent maximum commercium,
tam sui uis actione, quam generationis
sue, et effectum, nam si uis dola que fer-
mentantes liquores continent cum puncto
sive afflatus quos fermentando generant
nisi spiraculum apertum relinquatur, ita
et flatus quando intra Ventriculum et inte-
stina sanissimi hominis maiori copia gigni-
tur, potens est hic uero elasticus aer ita venti-
culum quidem, et intestina mutare, ut peni-
tus in aliena loca migrent. ita Albertus
Haller uidit afflatus intestina penitus in-
verso, ut dorsum, quo mesenterium suspensus
inferius ponebatur, et os mentum posterius esset,
quod ante intestina pendere apparet. Ipse sumo-
rum flatulentum magnum uidi in homine no-
bilioris sortis, qui Alphonsus Mattheus dicebatur
incola uilis de Münster, tumorque erat uero
in regione hepatica dextra uerus color que
notas prout, et flatuum quidem uehementia
iuxta cum sonitu, nulla materia nec quid-
piam seri, neque sanguinis profudit. Verum
in eodem instanti vitam cum morte commutabit.

Porro cum una adhuc observanda sit
flatus proprietas, quod scilicet nullo
modo possint in corpus aut visibile aut
tangi aut coherere merito ab Helmontio
medico Berolynensi ad tenuissimam em-
issum classem referuntur, nempe ad Gas
silvestre seu spiritus incoercibiles, generatos
neque a calore, neque a frigore per se,
sed tantum ab aëre præternaturali per
vitiosam fermentationem. Neque partes
aëris elasticas, interceptas inter duas extremitates
spasmo contractas, et obliatas; ibi quippe ex-
cessit aer, et se expandit. Et quo intensior est
aëris seu materię elasticę expansio, tot est
major flatus proventus. Quare mihi igitur
ad veritatem omnino persequendam sic
definiendus esse flatus videtur. nempe qd.
sit materia elastica tenuissima Convulsi-
va Contractiōe fibrarum œsophagi, ventri-
culi, et intestinorum vel illius partis in qua
insunt cum molesta sensatione compressa,
et a fermentatione acrium humorum soli-
dorum fibrarum irritantium orta, et si materię
viscidissimę flatus nihil aliud esse quam humilita-
tiones, et lacte spassiū partium fibrarum hinc
mucos quidem tenuare contendentes, sed illos re-
veras in vias quidem et glutinosa vertentes, seu

Caudas lymphas et Crasas halitus, qui per
loris fibras motuando diastolem illarum
confurbant, intestinorum vero peristolema.

Hinc flatuum nomine veniunt non
ipsimet flatus tantum, sed etiam qui
tus, murmurata, et Borborismi, qui om-
nes quomodo vero accidentaliter differ-
ant, essentialiter quidem sunt idem.
Nam, auditus, et actio exploratoria dictae ma-
teriae elasticae, tenuissimae, convulsiva contra-
ctione fibrarum compressa, mox ipse
Resolutio liberata: murmurata et Borborismi
nichil quidem aliud sunt: quam dicta
Materia elastica tenuissima. Quomodo
vi fluctuant in canali parte, quae a
spasmo libera, vacua, atque laxa est.
Tunc namque, cum via dicta materia ob-
spasum, fluctuet a parte superiori in in-
feriorem, vel contra. prout intermedio aspas-
mi obice, iterum ad superiorem compingitur,
murmurata quae ex actione, et reactione. nos
audimus. Quare ita dico auditum esse quidem
actionem tantum Ventriculi, Borborismi
vero non Ventriculi sed intestinorum a
flatibus, tum aeribus tum vero viscosi fau-
le partibus volatilibus accidentibus dependentibus.

flatus autem tantum est ipsa elastica
materia, intercepta inter duas extremi-
tates, spatio contractas, et occlusas ibi,
quippe magis coarctat, et si vero a colo-
re expandit, sub proprio quidem est mate-
rie elastice, et ad tensionem. Cuius dolor
qui vero nihil est aliud, quam perceptio
ingrata, que fide nervi distensionem
comitatur.

Sunt vero quorundam Auctorum
opiniones circa partem affectam. Su-
perius flatus mineralis, quorum
vero aliqui asserunt, intestina sola, et in-
primis duodenum esse, partem in qua tantus
generantur, in hacque parte Navi ex mix-
tione alimenti cum succo bilioso, et pancreatico.
Modo alii ventriculum causant, quia est unica
pars in qua maxime ethereogenea alimenta
commiscuntur, cum etiam quia et pars totius
canalis membranosi calidior, quo aer alimen-
ti mixtus atque acceptus coarctatur. Alii inter-
stina simul et ventriculum Culpani. Quidam
vero in quolibet nostri corporis parte gene-
ri asserunt, idque humore flatulenti, flatus
ex utero expulsi, et aliis similibus Confi-
runt. ego asserere quidem non dubito, in
toto canali alimentario membranoso causam
flatus esse, sed precipue in Ventriculo qui-
dem et duodeno intestino, ex hijs que partibus

ad unitatem nostri Corporis partes possunt
Communicari & variae & horribilesque affe-
ctus producere; neque spasmum effectum affirma-
re nihil dubito; qui tamen non totum Ven-
triculi nerbo membranaceam substan-
tiam, sed tantum eius orificia subhinc
sensationis infestat: unde cum dicta Vero
orificia obspasum sint valde contracta
atque coarctata, non mirum est vapores
ex indigesta Crudiorum ingestorumque Mole
ut aliqui volunt, vel aerem ut alij, in ventri-
culi orificia cum nullum imbecient exitum
a calore maxime rarefieri maioremque
spasum augere atque ventriculi habitaculo
multo vero maiorem addere unde Vero fit
ut totum Ventriculum mirè distendant, eius
fibras distendant ut totius Corporis nerbos in con-
sensus trahant, incredibilemque anxietatem
dolorem atque spirandi angustiam produ-
cant.

Hinc in acri flatu perire quatuor om-
nino conuallunt. Primo maxime tenuissima
elasticas, quae est vel minime malis ut partibus
se venenosis, vel causticis naturae, vel sales ac-
rimoni, vel quilibet alijs salinis piperinis et mord-
cantibus, vel grandioris Mole, uti sunt, quae ex
ex vegetabilium, facile quae fermentantium
naturae sunt, quae omnes ac ipsae rarefaciunt.
Secundo spasmus, qui fistulam constringit supra
et infra eam materiam, quae Vero constrictio-
ne aliam materiam, sibi vicinam intendit nū-

mūm crepare et exiccare non vero tantum
portendorum. adquirent et aliterem, verum etiam
ingentem solidā dūctiōnem, et liquidi mudo
si magis ad unam quam vero ad aliam
partem determinationem quomodocumque
et limphadiū et sanguinē. Tercio huius ma-
terię elasticę nixus in libertatem, omnis
materia elastica. Tenuis a calore magis rare-
cit, ex qua rarefactione maiori maiori nixu
libertatem querit. Quando vero calor in his
mali producendę potentia sit apparuit con-
sideranti, ignem plerique alia corpora elastica
nullis recipias maiora facere. Siquis autem
hoc dubitet ab ipso de mutatur in vas unius
uncie tartari Crudi educatur aeris Copei, deinde
vos oblique obliquatur, et addatur tantum
Caloris, ut tartarus fundi possit, diffringitur
vos etiam fortissimum cum summo impe-
tu nihil vero minus: quana si pulvere com-
bardario plenum fuerit. Tunc modo, si idem
tartarus destillatur, formaleon efferveren-
tiam sub destillatione concipiet, maiorem
que spatium occupabit ita ut vixi spatula
sint quedam ximule, flatus sub efferverentia
tam violenter surgant, qui minime coarces-
si valeant. Sed omnia propter flatus Copei
minimo diffringuntur. Et ita alia multa possum
accipere exempla. Quando denique violenta eaus
hō postquam vō contringens spasmotica
resoluta fuit, nam siucta a spasmis constit-
his tubulis, qui fluida videntur liberum eorum

Cumque et secretiones impediuntur, ita spas-
mū tonaci, flatus obhōne expelluntur, do-
loris et inquietū angustīā sedantur, atque
omnia in priorem statum atque natu-
ralitatem suam redeunt. Ideo carmina-
tium omne tantummodo agit exhumita-
tes. Paracelsus, hīc Veteres putaverint ex
mīnantiā bullas ducere, cum se vera
solummodo tollant actionem spasmodicam,
unde cum multum prout et felicitas de-
rursus datur. Medicamentum dum vires gerat
et ceteras permittunt ^{quam opium} hinc multum felici-
tatis datur. Carminans, quam opium
ipsum, et illa medicamenta quae spasma-
rum causas destruant, spiritus animales
conspicendo, vel acidum acre involvendo
vel fermentationes acrimie humorum si-
lendo.

Omnia, quae in omni flatu concu-
runt ex parte, et parte quidem primo affectu
cruciatas, quae ut dixi ventriculus quidem
est, maxime apertus in thorace existen-
tibus distincta, videtur mihi videre, esse iam
tempus cruciandi, quomodo dicti flatus
in ventriculo generati thoracis partibus sese
generis communicent, in usque gravem
dolorum producant, cum in ventriculo

Muller

nullam fristem sensationem efficiant. ita
Antiqui Auctores sicuti moderni asserunt. nul-
lam in universo nostro Microcosmo esse par-
tem, quæ tam coniunctam ac intimam
Cum omnibus et singulis nostri Corporis
veris partibus armoniam ac Sympa-
tiam habeat, quam ipse Venterculus; sed
praeteris multo vero maiorem esse huius
Coniunctum Cum partibus in Thoro et
in Capite existentibus. huncque certum est
dependere ex maiori nervorum propagine
in dictis partibus, unde eberit maior sensi-
titas. addo ut si ulla pars quæ exquisitæ sen-
sationis est, etiam longius disita, ab Ventri-
culo praeter naturam afficiatur, statim etiam
sthomaus inde hiat, et compatiatur, et
contra, verum hoc praeterquam experientia
docet etiam omnibus fœdus notum est.
hinc non sit tantum ad rationem quam ad-
dit Flaminicus Sam. nimirum quia in Ventri-
culo ex alimentis generatur chylus, qui pos-
tea omnibus nostri Microcosmi partibus
distribuitur quare statim ac ille afficitur ac
dolet, afficiuntur dolent ac flectit hæc edox
suas. Afficiuntur ac dolent, quia sicut Venteri-
culus Sam. omnibus partibus tendit suam
actionem, ita et Venterculus ex parte ali-
qua vero Microcosmi partibus inficit.

licet ad assignatam sibi auctoris rationem,
aliquem Consensum habeat, mihi videtur vi-
dere, maxime multa esse Consensum et co-
municationem atque Conspirationem motuum,
motorum, et visororum, quam partes ner-
vose, exquisito sensu gaudentes, inter se habent, et
ratione systematicis et choerentibus nervorum
et membranarum, qui non vero aliter fit,
quam in chordis, tendis, et fibris una pect-
ta altera quoque moderatur, in quo quidem
mutua illa Conspiratione fibrarum et mem-
brarum nervosarum consistit, quae mo-
tus vitales et partes naturales ordinem
communicant.

Celeberrimus Ethnologicus hanc
Doctrinam nonne confirmat, nam ex hoc
fonte partium sympathiam derivavit.
Cum Rom. 4. pagin. 36. ita scribit: Consistit
ex eo Consensus partium in Conexione unius
cum altera, quae tripliciter imprimis solet fieri,
scilicet ratione, ita quidem, ut amoris propie-
tus Consensus fiat ratione eadem nervorum.
Conveniunt namque partes Nervosae tripliciter mo-
do: primo quatenus fibrae Nervosae sunt Conti-
nuae, quae ratione imminente unita be-
nigne labium inferius: hanc eandem Conti-
nuitatem esse, inter fibras Nervosae Ven-
triculi et Thoracis propter innumerabiles

quos habent a maior limbo. partes ex ga-
ge vago omnino nullo cum intercostali
nervo. nullus quidem. Mediorum ducit,
et si quis dubitet facta experientia media
cadaverum dissectione, et finis palpat
ex pari vago varias ramificationes nervos
dari pneumonia plexu, et Ventrículo que
postquam in pulmone duos ramos fau-
nit, nempe anteriorem et posteriorem, ho-
rum alij infibras musculos per minantes
alij in papilas varios abeunt. Non minores
Ventriculi nervos recipit a pari vago, qui
postquam quatuor formant ramos alij,
post. Mores plexus in nerva Junia facta
evanescunt, in eam quidam sanguinem
que ad Ventrículo Villorum Cistam efficit. Ex
q. huj. partes sunt Continue et per consequens
maximum debent habere Consensum.
Secundo, evenit consensus, quatenus partes
sunt Contigue, quarum ratione Calculus
Ventriculi sub inde stimulum infert alvi, et
Intestinum excitat. Si affluat exilius Stoma-
chi sequitur singultus, quia diaphragma
et Ventrículus invicem incumbunt. Tertio,
consensus partium fit ratione connexionis in-
termediis funiculis nervis que ratione
consentiunt Thorax, omnes visceres et intesti-
na, Stomachum, Caput, et Thorax.

ut si in eis cum antiquis adinaduerlis
Corporis nostri structuram maxime esse
hydraulicam, et vasculorum quo fluunt
diversi generis iuxta et Continuo Motu
ei et potentia motrice, non modo Cordis
atque arteriarum, expansa, et contra-
ctoria, sed et aliorum ductuum secretorio-
rum, et excretoriorum, per diversissime
amplitudinis tubulos circulari in orbem mo-
tu ferantur, et varij indolis humores pro dia-
metri et directione Canaliculorum in hanc vel ill-
am partem decernantur ac disponantur.
ergo Cuncti in Ventriculo et intestinis tenui-
bus sunt Vena Gastricæ, nempe, seu Coronariæ
Pulmonis, Gastro-Epiphricæ dextra et sinistra, men-
tericæ et aliæ, et sunt vasa lymphatica et chy-
lifera, per quæ vasa sunt hauriunt partium
in thoracem progrediuntur aut progredi
non possunt vapores statulenti cum sint
tenuiores, diametrique minoris? quomodo
dum putabant Vasa de symptomatibus
gatione, hysteriæ supervenientibus esse vapores
malignos præcognoscentes meritis debent et
Chylus elevatus per Venas que ad alias
partes Communicatas, causam. Cum autem
hij vapores sit proprium, actione partium
quas impleant ledere diaphragmati et

Pleuræ musculorum inter costalium, et al-
torum instrumentorum, aspiratione inter-
vieniunt, eis aures impediuntur unde
Suffocatio, palpitatio, dolor, et alia que om-
nia dicuntur histerica, Cur de Histeria
affecta, quando generatur afflatibus per spira-
m, in Ventriculo agniti, in Thoracemque de-
lati, distensionem que et dolorem producen-
tibus, idem dicere non possumus. Numpe qd.
sit dolor lateralis spasmodicus fluctulentus?
Verum pergamus ad illius explanationem, quæ
plurique medici, more pleuritidum Numpe re-
jiciunt, tunc suboritur maxima generis huma-
ni detrimentum cum sanare contendunt.

Neque in hac Consideratione huic:
Spasmodici doloris silentio transmittenda
sunt signa, qui ut et asilectioni momenti
viderantur maximas tamen anxietates,
cruciatibus, et insolentia symptomata con-
stant. Ignorantque sunt. impetitus dolor ten-
sibus sine gravitate mobilis indormitas, costæ
ita ut aliquando attingat costæ dexteræ
quando vero sinistræ, aliquando etiam man-
us et partes sterni anteriores, semperq.
cagus est, nisi partes parathæ sint, et eorum
dolor depositus nam intali casu fixus est
et absonit. huius qui asilecti vel. Symptomata

crubeli et confirmata sitam ob causam
labant; febris nulla enim observatur,
nullaque tunis, nihil etiam cruenti huius
Iussu superveniat exquiritur, quandoque
miserit dolor, et per intervala quando
que recurrit, non est quidem pulsans ne
pungitibus nisi quando pars affecta ma-
nu vel digito comprimitur. Evenit si-
cuti hypochondriaci hysterici spongio-
so habitu praediti, atque huius, qui nimis us-
fructuum fermentisacilium fructus, ubi sunt
omnia legumina, castaneae, nappi, aape, fabae
et similia. Hic dolor raro vel unquam est
periculosus, nisi imprudenter medicetur, et
cum alijs morbis complicatus sit.

In hoc dolore
spasmodica flatulento curando, nihil prius
habere debet Medius, quam distensionem
spasmi, fibrarum thoracis, antispasmodicis
corrigere sive laxare, nempe pulveribus dul-
cificantibus, marchionis, imperialis digesta et
cinabarinis assatis cum blandis Symplicibus
mixti; quando vero haec medicamenta non
sufficiunt ad ipsum opus deversum est
non nullum potentius fibrarum contraxit laxans
datur remedium.

quam ipsam fortia ad carminabilia debemus
debemus uti sunt essentia carminabilia. Vide
li, item spiritus de tribus vel spiritus nutri
dulificationis myrtus, essentia Zedoariæ, eius ex
tractum et Camomillæ; hinc deinde interponen
da et subiungenda sunt laxantia, virtute
simul carminabilia, et quodam modo anodyna
naturæ huius morbi et curæ accuratius pate
bit ex casu subsequente.

Domineus ? *Senex* nobilesque ius
vixit in villa nobili delectante viginti et octo. Vir
alter annorum natus maxime hypochondria
cus, temperamentum melancholicum, coloris *Pallidi*
corporis hyæmæ et sedentariæ vitæ addictus dicebat
in spatio quinque annorum, quinque vehemen
tes dolores pleuritici habuisse, cum paulo qui
dem post incidisset in vehementem dextræ lateris
dolosorem et mox auxilium implorasset, sta
tim in domum fori deueni omnia, amæ, pennis sig
na, præter dicta amæ, que adacta, adderant
ventris nimis augmentum et torborem. ille dicebat
iam esse correptus pleuritide, verum dixi huius
factum pleuritidem non tantum esse sed nec
quidquam pleuritidis habere, dixit ille omnes
propter pleuritides eodem modo incipere tunc
dixi esse tantum dolorem lateralem non
pleuriticum, vagum, non fixum, afflatum,
non ab inflammatione provenientem. Totum
hoc negotium confirmabatur, ex refrigerato
ione artuum exteriorum, ex urina tenui.

frequenter que Mictiones, ex alio obsequio
ne ut nec flatus, nec excrementa exire que-
ant, et ex una fornicatione in universo Corpore,
illi primum potiones ex pulveribus deli-
ciantibus anti-spasmodicis cum Rosae
Staphoretici mixtis, et cum aqua anatica
ut aliquando Taxegonium dedi, per Sin-
gulas Dies Clisterem ex emolumentis et
Carmineantibus cum aliis imperavi huius
mentum ex oleo amygd. dulcium et Camomila
mixta cum Spermate Asini et Camphora com-
positum ter indito applicabatur quibus lentim
dolor mitescerebat, tertio autem morbi die
reperirentur Haemorrhoea serena, quae usque ad
undecimum morbi diem perdurabit. Liber
omnino sine sanguinis missione eboris, adque
vivit, sed amplius latens dolorem non sedit.
q. 1.